

ting i borgerlige retssager, jf. herved retsplejelovens §§ 235 og 236.

Skifte af et fællesbo i forbindelse med den førstafdøde ægtefælles død skal ske i det land og på det sted, hvor den afdøde ægtefælle havde sit hjemting. Den hidtidige skifteretspraksis, hvorefter skifte af et fællesbo i visse tilfælde kan ske her i landet, selv om afdøde havde hjemting i udlandet, forudsættes imidlertid opretholdt. Fællesboet kan således skiftes her i landet, hvis den efterlevende ægtefælle har hjemting her ved dødsfaldet eller inden skiftets begyndelse erhverver hjemting her, jf. herved Justitsministeriets skrivelser nr. 205 af 6. maj 1913 og nr. 169 af 6. juni 1933. Var afdøde omfattet af den nordiske dødsbo-konvention af 19. november 1934 som ændret ved overenskomst af 9. december 1975 følger det dog af dennes art. 19, stk. 1, at skiftet henhører under retterne i den stat, hvor afdøde havde bopæl ved dødsfaldet, for så vidt loven henlægger behandlingen til retten.

I en række situationer kan der opstå spørgsmål om, hvor afdødes hjemting må antages at være. Dette vil til eksempel kunne være tilfældet, hvor afdøde ved dødsfaldet var indlagt på hospital eller plejehjem i en anden retskreds end der, hvor afdøde utvivlsomt senest boede og havde sit hjemting. Havde afdøde definitivt opgivet et tidligere hjem, må der antages altid at være skifteværneting på institutionsstedet. I tilfælde, hvor en bolig med møbler m.v. er opretholdt et andet sted, må det tillægges betydning, om den afdøde ved dødsfaldet mere permanent havde forladt sin tidligere bolig og havde taget ophold (bopæl) af mere varig karakter på institutionen. Sådanne tvivlsspørgsmål må således afgøres på grundlag af en konkret vurdering og i overensstemmelse med den hidtidig udviklede praksis, jf. herved f.eks. UfR 1937.641 Ø og UfR 1965.339.

Bestemmelsens 2. pkt. angiver den nationale, stedlige kompetence for skifte af uskiftet bo, medens den efterlevende ægtefælle er i live. Skiftes et uskiftet bo i den efterlevende ægtefælles levende live, er det skifteretten på det sted, hvor den længstlevende ægtefælle har hjemting ved skiftebegæringens indgivelse, der er kompetent.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* erstatter henvisningsbestemmelsen i § 87, 2. pkt., i den nugældende skiftelov, hvorefter justitsministeren under nærmere betingelser kan henvise behandlingen af et dødsbo efter en dansk statsborger til behandling ved en dansk skifteret, selv om den pågældende borger måtte være processuel udlænding, og skiftet derfor alt andet lige skulle foregå i udlandet.

I administrativ praksis er man med støtte i retspraksis gået noget videre, end der er dækning for i

ordlyden af den gældende § 87, 2. pkt. Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* tilsigtes en formelig hjemmel for denne praksis.

Justitsministeren vil herefter i medfør af *stk. 2*, nr. 1, kunne henvise et bo eller en del af et bo til behandling ved en dansk skifteret, såfremt en afdød person med dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning til Danmark efterlader sig aktiver, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet. En anden særlig tilknytning end indfødsret vil f.eks. kunne bestå i, at afdøde ved naturalisation eller ved ægteskab har mistet en tidligere dansk indfødsret eller efter omstændighederne blot i, at den afdøde efterlader sig arvinger her i landet.

Ikke sjældent omfatter et skifte i udlandet alene de aktiver, der befinder sig i det pågældende land. Bestemmelsen i *stk. 2*, nr. 2, skal ses i lyset heraf. Muligheden for henvisning er således nødvendig for så vidt angår aktiver, der befinder sig her i landet, alene som følge af at disse ikke inddrages under et skifte i udlandet. Under disse omstændigheder forudsættes ingen anden tilknytning til Danmark.

Det skal som hidtil være en betingelse for henvisning, at dødsfaldet er tilstrækkeligt dokumenteret. Hvorvidt dette er tilfældet er et judicielt spørgsmål, der vil kunne indbringes for skifteretten.

Som efter gældende ret overlades det til justitsministeren at afgøre, hvilken dansk skifteret der skal ske henvisning til. Dette må konkret bero på en hensigtsmæssighedsvurdering.

Bestemmelsen i *stk. 3* giver en skifteret mulighed for at henvise behandlingen af et dødsbo til en anden retskreds, når det er væsentligt mere hensigtsmæssigt, at boet behandles der. Den gældende skiftelov giver ikke mulighed for en sådan henvisning. Henvisningsbestemmelser af lignende karakter som den foreslåede findes i retsplejelovens § 487, *stk. 4*, vedrørende fogedsager, i retsplejelovens § 456 c, *stk. 4*, 2. pkt., vedrørende faderskabssager, og i konkurslovens § 5, *stk. 2*, vedrørende behandlingen af konkursboer, idet henvisning ifølge de to sidstnævnte regler dog kun kan ske med virkningen af præsidenteren for vedkommende landsret eller af præsidenteren for Sø- og Handelsretten i København.

Justitsministeriet kan tiltræde Skiftelovsudvalgets ønske om, at der også tilvejebringes en hjemmel for henvisning af dødsboer. Forudsætningerne for henvisning vil navnlig kunne være tilstede, når boets aktiver, herunder en fast ejendom, befinder sig i anden retskreds, hvortil eventuelt også arvingerne eller kreditorerne har tilknytning. Henvisning skal ske ved kendelse, der således skal indeholde den nødvendige begrundelse for henvisningen.